

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemanu za avstro-ogrske dežele za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoli pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Razgled po cerkvenem življenju v letu 1901.

Spisal vseučiliški profesor dr. T. G. Masaryk v Pragi.

V.
Za Avstrijo je gotovo novum, da se v parlamentu debatira o moralki Jezuitov ter sv. Alfonza Liguorija — tudi Avstrija se versko prebuja, čeravno po svojem lastnem načinu. Važnost in pomen avstrijskega gibanja »Proč od Rima!« mora se uvideti iz vedenja nasprotnikov. Cerkev, t. j. v Avstriji hierarhija, je priredila na Dunaju konferencije ter izdala (15. decembra) pastirski list, v katerem poleg znanih »loci communes« o brezverskem tisku, o ljubezni do domovine in enakih, pristno staroavstrijskih primeskov vseh pastirskih listov se napoveda ustanovitev katoliškega vseučilišča.

Katoliško vseučilišče ovira pred vsem dvojno vprašanje: denarno in upravno; poglavito pa se gre za to, ali stremijo avstrijski škofje za znanstvenim vseučiliščem, ali pa samo za valilnico klerikalizma. Znanstveno misleči in učeči možje ne bodo smeli niti hoteti podpirati klerikalizma in znanstveno vseučilišče spravi klerikalizem ad absurdum — zlo tiči namreč globočje ter čisto drugod. Kje? To je pripoznal s hvalevredno odkritosrčnostjo na dunajskem duhovniškem zborovanju mons. Scheicher. Njegov govor o potrebi reformacije pri glavi in pri udih katoliške cerkve, v katerem govoru se je ta, gotovo ne mlačni vernik izrazil za reformni katolicizem, kaže vsem, ki žele poznati avstrijski katolicizem, za kaj se pravzaprav gre pri avstrijskem »Proč od Rima!« Kanonik Schöpfleuthner se je sicer takoj spravil s svojo klerikalno brizgalnico na Scheicherja, toda prepričan je samo poslušalce svojega društva, in tisti so itak že v korenini navzeti mržnje zoper vse reforme. Scheicher dokazuje, da avstrijskemu klerikalizmu ne dostaja nóttranjega verskega življenja, da je cerkev, vsaj v svojih vodnikih (hierarhiji) postala preveč posvetna in zato je treba reforme

pri glavi in pri udih. Scheicher je bil toliko objektivni, da je z ozirom na geslo »Proč od Rima!« pozval avstrijsko cerkev, naj ne opazuje vselej samo drugih, temveč naj premotruje enkrat tudi samo sebe, t. j. naj izprašuje svojo lastno vest. Toda avstrijski škofje ne bodo izpraševali svoje vesti in vesti svoje cerkve, ampak bodo — gradili katoliško univerzo. In to sredstvo ima za cerkvene dostojanstvenike še to prednost, da izključuje sleherno prenačljeno. Ako je pred nedavnim izpregovorila »Kölnische Volkszeitung«, glasišč katoliškega centra, v jako zanimivem članku o zamlakuženju avstrijskega katolicizma, je po pravici pokazala pred vsem na mečkovost oficijalne cerkve v Avstriji.

Vsekakor so se trudili naši cerkveni knezi, da bi bili originalni. Celo stoletje je trajala borba med znanstvenimi zagovorniki teoloških fakultet in med škofi, ki si žele samo škofijskih semenišč; te težnje škofov so seveda povolji Vatikanu in iste so večinoma pospešile razvoj starokatolicizma in reformnega katolicizma — avstrijski škofje ne znajo nasproti gibanju »Proč od Rima!« drugega »pametnega« čina dognati, kakor da ponižajo znanstveni nivo duhovništva in katoliške inteligencije — kajti katoliško vseučilišče pomeni to in ni pravzaprav nič drugega — in to v trenutku, ko popolnoma konservativni katoliški listi, recimo na pr. solnograška »Katholische Kirchenzeitung«, praška »Obrana« in dr. vpijejo, da se naj končno vendar enkrat prične z reformo duhovskih semenišč.

Mislečim katoličanom pač ne more nameravano katoliško vseučilišče napraviti kakega veselja. Tose čisto jasno razvidi iz ravno kar izišle knjige profesorja Erhardta, katera radi svojega važnega pomena zasluži, da si jo prav natanko ob priliki ogledamo ter o njej izpregovorimo več besedij; v brnskem časniku »Hlídka« (januar 1902) se popolnoma očitno spozna misel uglednega nekdanjega urednika časnika »Historisch-politische Blätter«, doktorja Jörga in ta misel je zoper ustanovitev katoliškega vseučilišča. Dotični

list bi seveda lahko omenil še nebrojne druge in imenitnejše cerkvene avtoritete, a jaz vzlic temu dvomim, da bi to kaj vplivalo na našo hierarhijo. Olomuški nadškof se ne bo na primer nikdar strinjal z doktorjem Jörgom; saj je znani moravški list prijavil pred kratkim poročilo, da je dr. Kohn lastnoročno pisal v svojih glasilih dopise zoper ustanovitev češkega vseučilišča, kajti tudi on hoče imeti na Moravskem katoliško vseučilišče. Zato je vredno zabeležbe, da je celo jezuit Grizar, avtor zgodovine Rima in papeštva v srednjem veku (I zv. 1901), na znanstvenem katoliškem shodu v Monakovem (v sušču) zahteval od katoličanov več historične kritike, a manj praznoverstva.

Umevno je, da enako ravnanje ne pridobiva prijateljev katolicizmu. Povsod se že napravljajo antiklerikalna društva, kakor n. pr. kulturno društvo (Culturverein) na Dunaju, žurnalistična antiklerikalna liga čeških socijalnih demokratov itd. Na drugi strani se seveda oborožujejo tudi klerikalci; toda o raznih letošnjih katoliških shodih ne moremo drugega povedati kakor to, da so brezpomembni; v gotovem katoliškem časniku smo o tem čitali besede: »poulično kristijanstvo«; kar se mene tiče, se ne vstrašim še krepkejšega izraza za to, namreč »krčmarsko kristijanstvo«.

Vlada in njena glasila se vedejo do gibanja »Proč od Rima!« jako neodločno — prav po avstrijski maniri. Na eni strani so zaplenjena znanstvena dela, n. pr. Hensbroechovo, ali orijentačni članki, kakor n. pr. znani Roseggerjev članek, a istodobno je preklicalo dunajsko deželno sodišče konfiskacijo lista »Ostdeutsche Rundschau« (št. 17.), ki je priobčil cerkvenopolitični program Vsenemcev ter je tisto svoje ravnanje utemeljevalo s tem, da geslo »Proč od Rima!« propagira samo težnje, iznebiti se nepristojnega, v pretežni večini političnega »vpliva rimske kurije« in da je torej dovoljeno to geslo, kajti nobeni, od države pripuščeni cerkvi se pač ne sme braniti, kakor tudi katoliški cerkvi ne, da se pri razširjanju svo

jega veroizpovedanja poslužuje svojih pravic. To je gotovo zdravo in pametno stališče, katero pa tudi velja, da prav presodimo državnonemško pripomoč, katera dohaja gibanju »Proč od Rima!« Protestantje iz nemške države imajo popolno pravico, delati cerkveno in versko v prid evangeliškega gibanja v Avstriji, ravno tako kakor državnonemški katoliki delajo v prid avstrijskih katolikov. Sicer pa v prid gibanja »Proč od Rima!« ne delajo samo nemški, temveč tudi angleški in ameriški protestantje, kakor se razvidi iz njihovih listov.

Nasprotniki gibanja: »Proč od Rima!« uvrščajo isto med politična gibanja. Svoje mnenje o tem sem izrazil že na shodu v Velimi (23. junija 1901). Priznati pač treba, da je to gibanje tudi politično, kakor se razvidi iz števil izida zadnjih volitev. A da je propadel klerikalni vodja baron Dipauli, kar je gotovo značilno, potem pa tudi izvrševanje gibanja jasno svedoči, da je »Proč od Rima!« tudi versko gibanje. To vedno dokazuje Rosegger v svojem »Heimgarten« in to je prav posebno dokazal s svojim »Himmelreichom«: enak spis, potem pa tudi hitro njegovo razpečenje izpričuje, da je verski interes v Avstriji jako živahen. In to ne samo v alpskih deželah: za češko kraljevino to izpričuje Machova knjiga (v dveh zvezkih): »Religions- und Weltproblem«. Kadar prerezetavamo stvar po enakih izjavah, potem stopa politični pomen gibanja »Proč od Rima!« v ozadje. Pač pa se ne sme v avstrijskem »Proč od Rima!« zaznavati samo protestantsko gibanje — tisti, ki prestopajo k protestantizmu, stremijo edino za tem, da uresničijo svoje verske težnje, katerih pa sami ne znajo popolnoma jasno formulirati. Če kažejo nasprotniki na veroizpovedanje »prestopnika« (»Die Confession des »Uebergetretenen« v Zeitu, 2. novembra 1901) treba pač poudariti, da se sicer »prestopnik« izreka zoper evangeliški klerikalizem, toda njegov prestop se je izvršil iz verskih (»svobodoverskih«) nagibov. Enako je jih tudi veliko izmed prestopajočih k staro-

LISTEK.

Hrvatska in slovenska opera.

Takoj nato, ko se je raznesla vest, da se v zagrebškem deželnem gledališču že za bodočo sezono opusti hrvatska opera, prišla je v slovenske liste novica, da se tudi v ljubljanskem deželnem gledališču že za bodočo sezono preneha s slovensko opero. S tem izgubi slovanski jug obe svoji operi.

Zanimivo je, da si v Zagrebu in v Ljubljani isti vzroki, ki onemogočajo nadaljnje vzdrževanje opere: preveliki stroški in premajhne subvencije ter premajhno zanimanje občinstva. Posledica tega je trajno naraščanje deficita, ki se ne more in ne sme množiti več. Zagrebško in ljubljansko občinstvo zahteva — naravno — vedno večjih oper, vedno boljših pevcev ter vedno lepših vpriporitev, vendar pa ne raste hkratu s temi zahtevami tudi javno zanimanje, še manje pa rastejo dohodki. Zato je izdala hrvatska vlada komuniké, da »se za nekaj časa stalna opera, opereta in balet opusté ter se bode gojila nadalje le še drama, ki jima kat'

exochen odgojevalno nalogo ter je poklicana, širiti pravo narodno umetnost«... Ako pa najde vodstvo zagrebškega gledališča pri občinstvu dovolj podpore, se vpripori prihodnjo spomlad operna stagiona, vsekakor pa ne stalna opera.

Kakor čujemo, namerava odbor dramatičnega društva na bodočem občnem zboru staviti isti predlog ter na podlagi proračuna dokazati, da na nadaljnje vzdrževanje slovenske opere v sedanjih razmerah ni možno misliti več. Naše občinstvo, žal, ne uvaža dejstva, da s sedanjimi dohodki velike in dobre opere vzdržati ni možno, kajti v skopi varčnosti ni možno vzdrževati ter da bi se zatorej moralo zadovoljiti s skromnejšo opero. Posledica tega mora biti popolni opust opernih predstav ter omejitev le na dramske predstave, ki so cenejše.

Ker se bode o posledicah takega sklepa itak na občnem zboru in po njem govorilo obširno, naj navedemo zasluj le mnenja nekaterih hrvatskih odličnjakov in strokovnjakov, in sicer zategadelj, ker so ta mnenja tudi glede razmer pri slovenskem gledališču jako instruktivna. Iz njih pa je hkratu razvidno, da se je le čuditi, da se je mogla slo-

venska opera vzdržati še tako dolgo.

Predsednik »Hrvatske Matice« in hrvatskega pisateljskega društva: Ivan vitez Trnski se je izjavil glede opustitve hrvatske opere tako-le:

»S stališča, da mora biti naloga deželne gledališča, gojiti pravo narodno umetnost, in nadalje, da je smatrati deželni oder v prvi vrsti kot izobraževalni zavod ljudstva, s tega stališča morem sklep, da se opera in opereta za nekaj časa opustita, samo odobravati. Seveda pa mislim pri tem, da se bode poslej drama gojila vestnejše in v širšem obsegu. To se tiče domače in tudi dobre tuje dramatične literature. Od intenzivnega in strokovnjakega delovanja na tem polju pričakujem dobrega uspeha. Mislim, da bode dosegalo gledališče tudi brez opere in operete dober finančialen uspeh, ako bode stalo vodstvo na višini svoje naloge ter če bode skrbelo za primeren repertoar, ki bo vstrežal opravičenim zahtevam.«

Bivši intendant, dr. Stjepan pl. Miletić meni:

»Dasiravno je žrtvovala dežela za hrvatsko deželno gledališče že velike svote, mislim, da bi se mogla stalna

opera obdržati, ako bi se racionalno gospodarilo. Gledališče uživa danes 120.000 K subvencije (Slovensko gledališče pa 30.000 K. Op. pis.) Ako dodá dežela k tej subvenciji še 20.000 K Nj. Veličanstva in ako poviša mesto Zagreb svojo podporo na 40.000 K, ki čemer bi morala dežela primakniti še okoli deset do dvajset tisoč kron za potrebno vzdrževanje in pomnoženje inventarja, potem bi se moglo gledališče gotovo tudi v bodoče brez deficita vzdržati na primerni višini. Govorim iz izkušnje. V treh letih svojega vodstva sem imel, dasi sem investiral za garderobo, dekoracije in muzikalni material nad 200.000 K, samo 130.000 K deficita. (Ker je kr. deželna vlada investirani material odkupila za 36.000 K, je znašal moj deficit v treh letih de facto le 140.000 K.) Subvencija dežele je znašala v teh treh letih skupaj 300.000 K ter ni imela vlada plačati nobenega deficita. S podporo Nj. Veličanstva, s subvencijo dežele in mestne občine v skupnem znesku letnih 200.000 K bi se gledališče finančialno uredilo ter bi se mogle razmere stabilizirati... Ako ostane gledališče v bodoči sezoni brez opere, pade obisk prav gotovo, a zato se bodo stroški režije in gažni etat zmanjšali. Abonement

katolicizmu, ki »nekač« iščejo, kakor je to o sebi povedal dr. Mach; Rosegger sploh še doslej ni izstopil iz katoliške cerkve.

V Ljubljani, 8. aprila.

Liberalci in klerikalci po — krvi.

»Politisch-anthropologische Revue« je prinesla zanimivo študijo Alberta Reibmayrja: »Ueber den Einfluss der Inzucht und Vermischung auf den politischen Character einer Bevölkerung«. V tej študiji razvija pisatelj sledeče misli: Od nekdanj sta bili v vseh državah dve stranki: konservativna in liberalna. Konservativni političen značaj, ki se drži strogo običajnega, imajo vse kaste in vsi narodi, ki se more in ženijo navadno ali celo izključno le med seboj, v sredi svojih članov. Liberalen političen značaj, ki se odlikuje zlasti z veliko gibčnostjo in z zmoglostjo prilagodenja izpremenjenim razmeram, pa imajo oni stanov in narodi, ki so izpostavljeni neprestano močnejšemu mešanju krvi različnih značajev. Klasičen vzgled o vplivu mešanja krvi na politični značaj naroda sta bila v starem veku vodilna rodova Grkov: Spartanci in Atenci. Spartanci so se poročali skoraj izključno le med seboj, in vsa spartanska zgodovina je polna vzgledov najstrožje konservativnega značaja. Pri Atencih pa čujemo že v najstarejšem zgodovinskem času o mešanju krvi, in sicer s sorodno, a vendar drugačno krvjo. Posledica tega je bila pri njih večina politično liberalnih značajev, velika gibčnost duha: večinoma vsi slavni Atenci (Miltiades, Kimon, Themistokles, Alcibiades, Perikles, Thukydides, Demosthenes) niso bili čistokrvni Atenci, nego po materi mešane krvi. Staroveška naroda, ki sta se množila le iz sebe, Egipčani in stari Judje, pa sta bila konservativna, držeča se starih tradicij, običajev in idej.

Umetniška galerija za češko kraljevino.

Cesar je z ustanovnim darom 2 mil. kron položil temelj temu prepotrebemu zavodu za kulturni razvoj češke kraljevine. Vse predpriprave so v glavnih točkah že gotove. Ta ustanova ima namen, da se pospešuje domača umetnost. Domača umetniška dela se bodo kupovala, umetnikom se bodo dajala naročila ter se bodo uprizarjale umetniške razstave. Vsa umetniška dela sodasnih umetnikov obeh narodnostij, ki so ali na Češkem bili rojeni, ali so v kraljevino pristojni, ali če samo slučajno dlje časa že stanujejo v deželi, ali končno, če so se v deželi samo umetniško izvežbali, imajo pristop v galerijo. To cesarjevo ustanovo in umetniške zadeve zavoda bo oskrboval poseben kuratorij. Ta bo imel na čelu predsednika, njegovega namestnika, 2 sekcij: predsednika in 18 članov, pri katerih imenovanju in dopolnjevanju se bo oziralo na pariteto obeh narodnostij, potem dva člana deželnega odbora (Čeha in Nemca) in vladnega zastopnika. Iz obeh sekcij kuratorija bosta voljena dva, po narodnosti oddeljena umetniška odbora. Vsak odbor bo imel 6 članov, izmed katerih morajo

loz se bo moral znižati, s čimer pa se pridobé zopet širši krogi gledališču. Pri dobri upravi in pri dobrem dramskem in literarnem programu more tudi sama drama lepo uspevati. Seveda se mora osobe povečati in primerno spopolniti... Ne zahajati k drami, ker se je opustila opera, bi bilo prav tako nepatriotski kakor otročje. Umetniško višino gledališča odloča — razen subvencije — obisk občinstva. Ta obisk pa ni bil v Zagrebu nikdar tolik, kakršnen bi moral biti z ozirom na število prebivalstva in na narodno zavednost.

Notar Franjo Arnold meni:

»... Ker ima hrvatsko deželno gledališče reprezentativne naloge in dolžnosti... bi bila po mojem mnenju večja subvencija iz deželnih sredstev opravljena... Brez opere ne morem gledališču prorokovati ugodnega materialnega uspeha, vsaj za nekaj let ne... Sistem, ki je gojil nekdanj izključno le dramo, je povzročil še mnogo višji deficit, kakor sedanji program z dramo in opero.«

Sekcijski šef v p. in vseučiliški profesor dr. Ivo Kršnjavi meni:

»Po mojem mnenju je opustitev

biti vsaj 4 umetniki. V teh odborih bosta predsedovala oba sekcij: predsednika. Odstotki od ustanovne glavnice se uporabijo za nakup umetniških del obeh narodnostij po nekem, za vsake 5 let določenem ključu in sicer tako, da bo vselej veljalo načelo, da vsak izmed obeh odborov dobi na leto najmanj 1/4 letnih odstotkov. Za predsednika kuratorija je baje izbran grof Ivan Harrach, za predsednika češkega odbora posl. dr. Kramář in za predsednika nemškega odbora prof. baron Wieser, t. č. rektor nemškega vseučilišča.

Vojna v Južni Afriki.

Iz Amsterdama poročajo: Predsednik Krüger je prejel z bojišča ugodna poročila ter zagotovilo, da se brez njegove vednosti in brez njegovega pritrdila mirna pogajanja ne bodo vršila, še manj pa se bo sklenil z lordom Wolseleyem mir. Steijn in Delarey ne zaupata Angležem ter zahtevata, da se naj operacije nadaljujejo. Ker Angleži neodvisnosti ne želijo priznati, bi bilo sedaj premirje nesmiselno ter bi koristilo le Angležem. Neka, Burom prijazna velesila se trudi, da bi pridobila kralja Edwarda za to, da dovoli ugodne mirovne pogoje ter prizna Burom neodvisnost. Holandski ministrski predsednik Kuyper se zelo trudi za mir. Obrnil pa se ni še do nobene tuje oblasti, ker mora najprej dognati temelj mirovnim pogajanjem. Stvari stoje danes tako, da se more vojna že te dni še poostreno ponoviti, ako Anglija Burom ne prizna neodvisnosti. Iz Bruslja poročajo, da je Schalk Burger priporočal burakim voditeljem, naj se zadovolje z avtonomijo republik ter naj se popolni neodvisnosti odpovedo, ker te ne dosežejo nikdar. Steijn, Dewet, Delarey in Botha pa so proti vsakemu kompromisu ter vztrajajo pri neodvisnosti. Došle so vesti, ki slikajo položaj Angležev kot skrajno kritičen.

Najnovejše politične vesti.

Zaradi Celja je imel včeraj ministrski predsednik Körber daljše posvetovanje z naučnim ministrom Hartlom. — Proti češki obrtni šoli v Budjericah se je obrnil tudi ondotni mestni svet, ki je naprosil nemške klube drž. zbora, naj delujejo na to, da se tozadevna resolucija ne sprejme. — Za pomirjenje avstrijskih narodov priporočajo »Národní Listy«, da se razdeli dunajski parlament v narodne kurije s pravico odločevanja. — Na macedonski meji se nabira čimdalje več vojaštva. Bolgarska vlada je zbrala 15 bataljonov, tudi v južnih srbskih okrajih se koncentrujejo oborožene čete. — Vse nemška zveza ima celo vrsto nujnih predlogov, ki jih bo zaporedoma vlagala v drž. zboru. — Zaradi obnovitve trozveze se snidejo poleti v Karlovih varih ministri: Goluchowski, Bülow in Prinetti. — Napad na predsednika Loubeta. Ko se je vračal v nedeljo francoski predsednik v Pariz, zaskočil mu na kolodvoru neki človek pot z besedami: »Jaz hočem svojo pravico!«

opere kulturna izguba, katero je obžalovati prav tako, kakor bi bilo obžalovati opustitev drame. Drami ne morem pripisovati nič višje kulturne naloge kakor operi. Ni mi jasno, zakaj moreta obstajati drama in opera v Ljubljani, in v Zagrebu ne. Da pa se opera in drama v sedanjih razmerah ne moreta vzdržati, to uvidevam, saj je Nj. ekselencija ban storil na svojo odgovornost vse možno, da bi ohranil živi obe kulturni napravi... Merilo, ki ga nalagamo svojemu gledališču, je previsoko in ne odgovarja temu, kar za gledališče občinstvo plača. Imamo snobe, ki ne izdajo za gledališče na leto niti 50 K, a kriče za 500! Ako gredo kdaj v gledališče, mora biti vsaj tako dobro kakor na Dunaju, ne zato, ker so imeli tam večji užitek, nego le zato, ker hočejo pokazati, da vedo, kako je na Dunaju. Jaz mislim, da bode ta del občinstva kričal prav tako radi opustitve opere, kakor bi kričal, ako bi se opustila drama, v istini pa zahaja le v — orfej!«

* Tudi v Ljubljani se zahteva neprimerno več, kakor se plača!

** V Ljubljani je v tem oziru še mnogo slabše!

*** Pri nas pa v — gostilno!

(Konec prih.)

Takoj so ga zgrabili ter našli pri njem revolver. Izkazalo se je, da je napadalec računski uradnik, kateremu se je zmedlo. — Turčija pošlje v Macedonijo 20 stotnij vojakov. — Nova država na Balkanu. Med macedonskimi in albanskimi voditelji je baje tajni sporazumek, da je osnovati na Balkanu novo državo z vladarjem iz savojske rodbine.

Dopisi.

Iz Kamnika. »Narodna čitalnica« v Kamniku vprizori tekom meseca aprila petdejanski ljudski igrokaz »C v r č e k«, s katerim se zaključijo vrsta v zimskem času prirejenih gledaliških predstav. Sodeč po dosedanjih pripravah bo nudila krasna igra občinstvu isti večer uprav izborni užitek, v sled česar je pričakovati obilne udeležbe ne samo od strani domačinov, temveč tudi iz bližnje okolice. Opozarjamo že sedaj, naj nihče ne zamudi redke prilike, pohiteti tisti večer v naš narodni hram ter izkazati priznanje našemu marljivemu in požrtvovalnemu igralnemu osebju. O dobrem vspehu igre pač ni dvomiti, saj nastopijo pod spretnim vodstvom gospoda davčnega adjunkta Binterja naše najboljšie igralne moči. Jnscenacija igre pa je v rokah g. višjega živinozdravnika Sadnikarja, priznanega večaka sličnih prirediteljev. — Vztrajno delujočemu čitalničnemu odboru, ki tolikanj skrbi za probujo ljudstva, vsa čast!

Tihi opazovalec.

Iz Križev pri Trzinu. Kakor v indijskih sektah, tako hoče tudi naš župnik Porenta ločiti bogatine od revežev in to je pokazal v zadnjem slučaju, ko ni dovolil zvoniti revežu ob njegovi smrti.

Pred kratkem je umrl pri nas Peter Zupan, bil je kristjan, kakor zahteva Kristusova vera, in je bil med svojo boleznijo tudi previden s svetimi zakramenti. Ob njegovi smrti je šel njegov brat k župniku in mu naročil za zvonjenje, župnik pa mu je odgovoril, da mu more samo enkrat zvoniti, potem pa ne več, ker mora zvoniti kardinalu Missiji.

Ranjki in brat njegov želela sta tudi, da bi bil ranjki pokopan v grobu svoje matere, kateri bi tako moral biti že prekopan, a ga je že brat plačal za umrlega. Toda župnik ni tega pustil. »Gostači morajo biti od bogatih ločeni!«

Brat umrlega je šel k škofu in mu razjasnil vso zadevo, in škof mu je dal pismo za župnika, da naj se izpolni želja ranjkega. In to je silno razjezilo župnika. Ko so mrliča nesli k zadnjemu počitku, ni pustil župnik ragljati (bilo je na veliki petek). Brat ranjkega je hotel iti sam ragljati, toda zvonik je bil zaklenjen, in cerkovnik hlapec mu je grozil, da ga bode v gobec sunil.

Navadno gre župnik po vsakega mrliča do znamenja, a po tega ni hotel iti, dokler ga ni brat ranjkega prisilil in še takrat je šel brez sveče. Tudi maš za ranjkega ni hotel brati, akoravno mu je hotel brat ranjkega vse plačati: Maše brale se bodo sedaj v Naklem, zvonilo pa mu je v Strahinju. In sedaj nekaj besed g. župniku. Koliko je on dal za zvonove? Nič, in od kod ima župnik svoje dohodke? Gotovo od svojih župljanov. Kristus, katerega namestnik se on zove, bil je revež, niti toliko ni imel, da bi kam položil svojo glavo, in vendar je bil sin Božji, ki bi bil lahko razpolagal z vsemi bogastvi sveta, a on je ljubil reveža kakor bogatina, trpel je na križu ravno tako za reveža kakor za bogatina. Nikdar ni ločil reveža od bogatina. To delajo krivoverski fakiri v Indiji, in te posnema krščansko-katoliški župnik Porenta, kateri je pustil zvoniti kardinalu Missiji z vsemi zvonovi, kateri ni dal beliča za naše zvonove, dočim je imel ranjki pravico do zvonov, kakor vsak drugi župljan, in bi se bilo od zvonjenja tudi plačalo.

Gospod Porenta naj si pokliče v spomin zgodbe svetega pisma o Kristusu in njegove nauke, sicer mu jih bodo poklicali v spomin njegovi manj izobraženi župljani, kakor so mu jih že.

Zavedni Križan.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. aprila.

— Celjsko vprašanje. Kompromisna pogajanja zaradi celjskega vpra-

šanja so se torej začela. Vlada jih je sama povzročila in v smislu kompromisa delujeta tudi češki minister Rezek in zlasti načelnik poljskega kluba Jaworski. To dejstvo, da se Jaworski z vsemi močmi trudi za kompromis, ilustruje kaj dobro zatrdjevanje gotovih listov, da so Poljaki proti kompromisu in zahtevajo, naj ostanejo Slovenci neizprosnost na svojem stališču. Vlada je stopila v zvezo na jedni strani s slovenskimi poslanci iz Štajerske, na drugi strani z nemškimi voditelji, zlasti z grofom Stürgkhom in načelnikom nemških nacionalcev, dr. Derschatto. Vlada je ponudila Slovincem dve popolni gimnaziji namesto sedanjih paralel, jedno v Žalcu, drugo v Mariboru. Med tem, ko se nemški veleposestniki zavzemajo, naj se ta kompromis sprejme, so nemški nacionalci včeraj sklenili odkloniti kompromis in začeti brezobzirno opozicijo, dokler ne dobe »zadostnih jamstev za prihodnost«. Če bi konferenca načelnikov nemških klubov temu ne pritrdila, se nemški nacionalci ločijo od nje, in bodo njeni člani odložili vse referate. »Neue Freie Presse« poroča, da vsled tega, ker bo celjski shod pozval slovenske poslance, naj se celjskim paralelkam odpovedo le, če dobe zadostno nadomestilo, je vlada zopet opustila misel, ustanoviti specialno v Žalcu slovensko gimnazijo. Temu dostavlja »Neue Freie Presse«, da je vsled tega smatrati kot gotovo, da se s Slovenci doseže kompromis. Odkrito povemo, da nam je to nerazumljivo. Danes ali jutri pride bržčas do odločitve v tej zadevi, ker hoče vlada biti na čistem in, ako mogoče, preprečiti vsak pojav obstrukcije, na katero se zlasti pripravljajo Vsenemci. Listi, ki so v početku grmeli proti nam, ker smo sprožili misel na kompromis, so umolkli, ker so spoznali dejanski položaj. Samo »Edinost« še modruje po svoji navadi. Njena otročja nedolžnost nam kar imponira. Seveda nam ne prihaja na misel, da bi jej obrazložili vse tiste momente in tista dejstva, ki so nas napotila, da smo tudi po slučajni zmagi v parlamentu ponovili, kar smo že prej povedali in za kar se je tudi dr. Tavčar v »Plz. Obzoru« izrekel. To naj nam pa »Edinost« le verjame, da smo mi stvar dobro premislili in prav natančno vedeli, kaj delamo. So stvari, katerih sedaj še ni mogoče javno povedati, okolnosti, katere brani interes naroda, jih spravljati v javnost. To pa lahko povemo, da ni bilo ugodnejšega trenutka sprožiti kompromis, kakor oni, ko smo se mi, natančno poučeni o vseh namenih višjih faktorjev, oglasili s svojo mislijo. Kadar se bo ta stvar mogla vestranski razjasniti, tedaj nam bo ves narod hvaležen, da smo v vlekritičnem trenutku zavoženi voziček postavili v pravi tir — in zato puščamo »Edinost«, naj modruje, kakor se jej zdi, saj je njeno modrovanje brez realnega pomena in le priča, da sodi o tej zadevi nekako tako, kakor je sodil človek o zvezdah, predno je bil izumljen daljnogled.

— Katoliška reklama. Iz Žužemberka se nam piše: Ker se razširjajo raznovrstne vesti o žužemberski posojilnici, dolžnost nam je, da to nekoliko pojasnimo. Osebito se je nekdo razkoračil v zadnjem »Domoljubu« ter razglašal, da bode naša posojilnica po zadnji neizgodi propadla, ter da bodo imeli vložniki hranilnih vlog škodo, dolžniki pa da bodo mnogo trpeli na prekladanju dolga. To se mora zavrniti kot podlo laž, ki ima namen, delati reklamo za novo zakonito posojilnico, ki ima svoje prostore v farovžu. Z lažjo hočejo delati, ker se s pošteno besedo ne upajo pred ljudstvo stopiti. Da je to laž, kaže dejstvo, da ima posojilnični urad na vratih nabit naslednji opomin: »... Ta znesek ni tolik, da bi mogel poslovanje naše posojilnice, ki obstoji že 11. leto, kakorkoli ovirati, ali celo katerumkoli vložniku hranilnih vlog napraviti kako škodo. — Že koncem l. 1900 znaša sam rezervni zaklad 32.358.80 K. Pri raznih trdnih denarnih zavodih imamo naložene gotovine brez obresti 185.619 K. Lahko torej jamčimo za varnost hranilnih vlog.« To govori dovolj jasno, da ni nikake škode pričakovati, bodisi od vložnikov ali na posojilu dolžnim osebam. Prosimo posojilnične kroge, da malo bolj pazijo na hujšakače zoper obstoječo posojilnico, ker isti delajo reklamo za novo — pečeno farovško posojilnico, ter ljudij nagovar-

jajo, da ta posojilnica je propadla ter da naj naloženi denar iz te posojilnice vzamejo in nalože denar v farovško posojilnico. Opozarjamo tem potem, da take vesti o propadu so lažnive!

— **Okrajna bolniška blagajna v Kranju** je bila dosedaj tretjič revidirana in se je sedaj zopet izkazalo, kako vseskozi lažniva so bila natančevanja v znani Šusteršičevi interpelaciji. Včeraj je izvršil revizijo odposlanec »Zveze«, dr. Cimadori. Našel je vse v najpopolnejšem redu in izjavil, da si Kranj lahko čestita, ker je ta bolniška blagajna najbolj uzorno vodena, dasi ima skoro najmanjše upravne stroške. Tako je dr. Ivan Šusteršič zopet jedenkrat pošteno postavljen na laž. Nova volitev v bolniško blagajno se bo vršila v nedeljo.

— **Umrl** je v Št. Jurju pri Kranju veleposestnik g. Aleš Bergant v starosti 30 let. Pokojnik je bil dober in simpatičen mož; na svojo nesrečo je prišel v roke »Gospodarski zvezi«, ki ga je grdo zlorabila. Kakor čujemo, se razmerje med pokojnikom in mej »Gosp. zvezo« javno pojasni.

— **Umrl** je v Vipavi v starosti 83 let g. Josip Cotič, oče »Eduardinega« urednika g. Maksa Cotiča. N. v m. p.!

— **Javno predavanje.** V nedeljo je dež. inženjer g. Sbrizaj predaval o ljubljanskem barju. V svojem veleposrečnem govoru je pojasnil pomen osušenja ljubljanskega barja in zgodovino dosedanjih projektov za osušenje ter specialno obrazložil Podhagskega projekt.

— **Tovarna za sodavico**, reg. zadruga z omejenim poročtvom v Ljubljani, naznanja svojim članom, da se bo vršil izvanredni občni zbor zadruga dne 15. aprila t. l. ob treh popoldne v gostilni g. Beliča na Dunajski cesti št. 8. Dnevni red: I. Prememba pravil. II. Popolnitev odbora. III. Popolnitev 3. točke dnevnega reda rednega občnega zbora. IV. Razno. Ker so točke dnevnega reda jako važne, prosi polnoštevilne udeležbe.

— **Ribarski okrajni odbor za Kranjsko** oddaja nekaj tisoč enoletnih šarenih postrvi (trutta iridea). Ta vrsta vspeva posebno v ribnikih z dovoljnim pretokom vode, iz katerih so ščuke iztrebljene. Za odjemalca iz Kranjske se oddajajo te šarenice za polovico tržne cene. Glede ščuk je omeniti sledeče: ta riba je tako silovita roparica, da ne žre samo manjših rib, ampak da tudi take velike napada, katerih ne more požreti, priza deva jim pa rane. Ranjene, odrte ribe pa v ribnikih poginejo, kadar se voda ogreva. Nadaljno pojasnilo daje načelnik okrajnega ribarskega odbora dr. Fran Vok, notar v Ljubljani.

— **Samomor.** Katra Koprivnikar, stara blizu 60 let, v Šmartnem pri Litiji kakor tudi v Ljubljani znana potovka obesila se je v Šmartnem v pondeljek jutraj v kamri na vrh ter so jo našli pol ure potem, ko je smrt že popolnoma dovršila svojo delo. Vzrok samomoru ni natančno znan; govori se pa nekaj o krivi prisegi itd. Samomor niso nič novega, kajti zgodbi se jih, žal, premnogo, ali tudi v tem slučaju se je pokazala klerikalna zlobnost. Šmarski mežnar ugasnil je svečo, katero je užgala usmiljena roka in postavila na mizo poleg nesrečnice, češ, da samomortilki ni treba luči. Ljudje so bili jako nejevoljni zbog tega dokaza krščanske ljubezni, ker ni verjetno, da bi bil mežnar storil in sicer kar dvakrat na svojo roko; če si pa sam prisvaja toliko autoritete, se mu boče prihodnjič korenito razložil Kristusov nauk.

— **Štrajk čevljarjev.** V gornještajerskih krajih Ljubnem, Donavisu, Judendorfu itd. so ustavili delo čevljarški pomočniki.

— **Samomor.** Vojak 87. polka v Pulju, neki Brunner, se je ustrelil z vojaško puško.

— **Dementirana vest.** »Slovenec« in »Eduard« sta poročala, da so pri gradbi nove istrske lokalne železnice nekateri italijanski častniki bili uslužbeni kot delavci in to priliko porabili za vohunjenje. Vlada sedaj razglašča, da je to stvar natančno preiskala, a se je izkazalo, da je rečena vest popolnoma izmišljena.

— **Konec nesrečne ljubezni.** Svoj čas smo obširneje poročali, kako je italijanski operetni pevec Tomaž Mattucci v Trstu se seznanil z 18 letno Ofelijo

Komar, kako se je začela ljubezen med njimi in kako je Mattucci napadel in zaklal svojo nevesto, ko mu je ta na materino prigovarjanje dala slovo, ker je videla, da si Mattucci ne more zagotoviti take eksistence, da bi se mogel oženiti. Včeraj je Mattucci stal pred porotnim sodiščem v Trstu. Porotniki so ga spoznali krivim samo uboja, ne umora, in sodišče je Mattuccija obsodilo na devet let težke ječe.

— **Trgovina v Sisku.** Hrvatski dež. poslanec gosp. Grga Tuškan nas prosi objaviti, da daje brezplačno informacije o trgovcih v Sisku.

— **Mejnarodna panorama.** Slike v tatedenski panorami zanimajo pač ne radi slikovitih krajev in lepih mest, temveč zavoljo zgodovinskega pomena. Čudno gledamo jeruzalemskega patrijarha v njegovi pestri obleki. Inače pa se nam ta mesta zdijo kakor Ljubljana po potresu.

— **Dva širokaldejska duhovnika** je danes dopoldne aretovala mestna policija, ker brez dovoljenja pobirata milodare za gradnjo cerkve sv. Jožefa v Giseri v Mesopotamiji, katero so baje Turki pred petimi leti podrli. Duhovnika Seia Gilieana in Ilie Juene nabrala sta po Hrvatskem in Kranjskem milodarov, a nimata nobenih dokazov, da sta denar komu odposlala in tudi pri sebi nimata denarja. Najbrže sta denar zapravila. Pred par leti sta tudi dva taka duhovnika beračila po Avstriji, katera sta bila potem nekje aretovana in se je menda izkazalo, da sta židovska goljufa. Listine, katere so se dobile pri aretovanjih duhovnikov, so vse stare in neveljavne. Policija je menda širokaldejska berača izročila sodniji.

— **Vojaki napadli policaja.** Danes ponoči prišli so iz kavarne v Kolodvorskih ulicah trije vojaki, ki so v svoji razposajenosti z bajoneti suvali v strešne zlebove. Policijski stražnik Josip Bevc jih je ustavil, a jeden vojak ga je takoj udaril po glavi in ga sunil v trebuh. Navzoči desetnik ni vojaka-prostaka posvaril ali aretoval in je mirno gledal, kako se je prostak vnovič zagnal v stražnika. Le-ta je potegnil sabljo. Vojaki, to videvši, so potegnili bajonete in planili na stražnika, ki pa je zbežal. Na Resljevi cesti ga ujamejo in mu vzamejo sabljo. Stražniku Bevcu je tukaj še prišel na pomoč stražnik Grošelj, ki pa je tudi moral bežati, ker so vojaki z bajoneti se zagnali v njega. Šele, ko je prišel tretji stražnik na pomoč, je bilo mogoče jednega vojaka, poddesetnika Stetlerja aretovati in ga odpeljati v vojašnico. Desetnik in prostak sta pobegnili. Stražnik Bevc je bil telesno poškodovan. Vojaki so bili od 27. pešpolka.

— **Prijet tat.** Včeraj opoldne so zasačili na peronu južnega kolodvora posestnika Ivana Jeriča s Štefane gore, ko je ukradel z mize srebrn nož in srebrno žlico. Nož je skril v hlače, žlico pa je spustil v dežnik. Dobilo se je pri njem 180 K denarja in dva dežnika. Ivan Jerič je bil aretovan in sodniji izročen, kjer je bil obsojen na pet dni zapor.

— **Nepopolnija tatica** je vlačuga Kristina Pfeifer iz Spodnje Šiške. Bila je že večkrat zaradi tatvine obsojena in zaprta, ali komaj je prišla iz zapore je že spet kradla. Sedaj je izvrševala tatvine v Srca Jezusa cerkvi, kjer je včeraj ukradla neki delavki dežnik. Danes jutraj je spet prišla v cerkev z namenom, da bi kradla, pa so jo popred prijeli. Ukraden dežnik so dobili še pri njej. Tatica je bila aretovana in izročena sodniji.

— **Ponočna zabava.** Danes ponoči so na Rimski cesti ponočnjaki na hiši št. 11 snemali žaluzije raz okna. Policaj jim je ostavil zabavo, za kar so ga seveda pošteno opsovali.

— **Najnovejše novice.** Štrajk na Reki še ni povsem končan. V kemični tovarni ter v tovarnah Schmidt in Meynier še delo vedno stoji. — Konje za Angleže je odpeljalo dosedaj iz Reke v Južno Afriko že 62 parnikov. Vseh izvaženih ogrskih konj je dosedaj 50.000. — Prvi maj bodo letos obhajali vsi delavci v Trstu. — Čin z blaznele žene. Žena uradnega sluga na Dunaju Magdalena Egger je zblaznela ter ustrelila na moža in nečaka, potem pa zbežala z revolverjem, da je še niso dobili. — Zaradi vohunstva je obsodilo mornarsko sodišče v

Genovi italijanskega častnika Buenacorsija v 20letno ječo, ker je izročil Francoski važne spise o utrdbi otoka Maddalena. Obsojeni pa jo je pravočasno popihal v Avstralijo. — Kmečka revolta. V Ucriji pri Mesini je naskočilo nad 200 kmetov neki gradič in občinsko hišo. Orožnike in policiste so pregnali s kamni. — Velikanski požar je uničil vas Zavidović na progi Brod-Sarajevo. Zgorelo je tudi veliko lesno skladišče. Škoda iznaša več milijonov kron. — Hud župnik. Okrožno sodišče v Inostu je obsodilo župnika Gugfalla iz Malza na 100 K globe, ker je med slovesno mašo s korobačem pretepal dva nemirna dečka pred altarjem. — Med častniki in civilisti je bil krvav pretep v Temešvaru. Poročnika Dolvetha so pri tem civilisti razorožili. — Velika nesreča se je pripetila v Glasgowu, ko se je v igrišču, kjer je bilo okoli 80.000 ljudi, udrl podij. 20 oseb je mrtvih, 217 pa ranjenih. — Anarhist brivec Cruchi v Ženevi je umoril svojo ženo in otroka ter zbežal.

— **Oporoka Cecil Rhodes.** »Južnoafričanski Napoleon« Cecil Rhodes je zapustil 6 milijonov funtov šterlingov (72 milijonov goldinarjev). Poljedelski šoli v Rhodesiji je zapustil 2000 funtov šterl. na leto, vseučilišču v Oxfordu 100.000 funt. šterl. (1.200.000 gld.), več ustanov za angleške dijake, za pospeševanje športa itd. 15 ustanov (po 250 funtov = 3000 gld. na leto) je ustanovil za nemške dijake, ki znajo angleški. Velike svote je določil za dobrodelne namene.

— **Atentati na Ruskem.** Proti finskemu guvernerju Bobrikovu so se zgodili zaporedoma trije napadi. Tudi proti policijskemu načelniku v Moskvi, generalu Trepovu, se je poskusil pretečeni teden že drugi napad. Na javni cesti ga je naskočil neki izključen dijak z bodalom. Načelnikov spremljevalec je vendar napadalca še pravočasno zgrabil, a ni mogel preprečiti, da bi se napadalac ne bil z revolverjem ustrelil.

— **Živi se številkami.** Po pariških bulevardih in kavarnah hodi mladenič — Louis ga imenujejo povsod, — ki zna vse zgodovinske številke, rojstne dneve poslancev itd. — in s tem si za par sous služi svoj vsakdanji kruh pri ljudeh, ki hočejo znati kako letnico. »Kdaj pa se je pripetila najneumnejša dogodka v zadnjem stoletju?« ga je vprašal nagajivo neki dijak. »Ko ste se Vi rodili, mu je dejal dovtipni Louis.

— **College of Courtship.** Tako se imenuje ameriško vseučilišče v Atwoodu, na katerem se bodo poučevali mladi ljudje v zadevah ljubezni in ženitve. Boječi mladi gospodje in mlade dame se imajo ondi izvežbati v tem, kako se napravljajo ljubavna znanja. Uče se galantnosti, gladki konverzaciji, finemu vedenju v družbi, na plesih, na izletih itd. Iz mladih gospodičev imajo postati uzori viteških čednosti, iz plašljivih dekletec pa nežne in ljubeznive stvarice. — No, v Ljubljani se vsega tega nauči vsakdo kar »privatno«.

— **Avstralski častniki v Južni Afriki — morilci.** Londonski »Morning Leader« poroča, da je bilo več avstralskih častnikov obsojenih v ječo ali v izgnanstvo, ker so ropali in morili Bure in Burke. Največja zločinca pa sta bila poročnik Hancock in pa še neki stotnik Morant, ki sta postrelila v zabavo več zamorcev ter celo nekaj mož lastnega polka, takozvane Bushveldt Carbineers. Hancock je izvedel, da je deset Burov na poti v Pietersburg z namenom, udati se Angležem, ter da imajo seboj 20.000 funt. šterlingov. Dal jih je zgrabiti ter postreliti, dasi so bili brez orožja. Sergeanta Morrison in Grey sta bila določena, da obsodbo izvršita. Ker sta se branila, je moralo postreliti Bure moštvo iz druge stotnije. Oficirja sta se nato polastila 20.000 f. št., ki so jih imeli Buri skrite v svoji prtljagi. Ker pa sta čula, da ve za njun zločin v bližini živeči nemški misijonar Hesse, je šel Hancock k njemu ter ga ustrelil. Hotel je ustreliti tudi misijonarjevega slugo, a sluga mu je, dasi ranjen, ušel. Nemški konzul v Pretoriji je za vse to izvedel in naznanil Kitchenerju, ki je takoj odredil preiskavo. Hancock in stotnik Morant sta hotela preiskavo onemogočiti s tem, da sta hotela postreliti še oba sergeanta, Morrisona in Greya, ki

pa sta pobegnila v Pietersburg. Hancock pa je dal ustreliti vojaka, ki je sergeanta svaril. Preiskava pa je vendarle dognala vso resnico, in častnika sta bila obsojena na smrt ter ustreljena. Baje 50% avstralskih vojakov je sama zločinska sodrga iz rudokopov. Zločini se se zgodili že v juliju l. 1901 v takozvanem Buschlandu, 200 km severno od Pietersburga. Poročnik Hancock je bil prej — kovač! Iz Bruslja poročajo, da je dejal poslanik dr. Leyds, da so ti zločini le mala slika cele vojne, ker se taki zločini zgodijo večkrat. Male zločince Angleži streljajo, velike pa proslavljajo. Le vsled zahteve nemškega generalnega konzula je moral Kitchener častnika morilca obsoditi. Dolgo se je branil ter ju celó zagovarjal, češ da so tudi Buri večkrat zločinci.

Društva.

— **Odbor »Zveze slovenskih kolesarjev«** začel je vsled bližajoče se sezone jako intenzivno delovati. Razposlal je na vse svoje pomočne postaje vprašalne pole o stanju taistih, in na podlagi vposlanih odgovorov in želja bo popolnil, oziroma na novo opravil »Zvezne« škrinje. Posrečilo se mu je tudi izposlovati za svoje člane v vseh večjih krajih naše domovine marsikatero udobnost pri prenočišču itd. Imena onih narodnih gostilniških podjetij, ki so dovolila popust, doposlala se bodo članom v najkrajšem času. Z razpošiljanjem legitimacij za tekoče leto 1902 pričelo se je te dni; vzrok, da se je taisto nekoliko zakasnelo, leži v tem, ker je italijansko finančno ministvo izdalo nove odredbe za prehod čez mejo in bode moral vsak član »Zveze slovenskih kolesarjev«, ki bode hotel s kolesom na Laško, imeti posebno legitimacijo s fotografijo. — V smislu pravil je imenoval odbor za razne kraje svoje poverjenike in sklenil je, napraviti v tekočem letu nove postaje v Laverici, Toplicah in Višnji gori. Gostilničarji po večjih krajih naše domovine, kjer še nima »Zveza« svojih pomočnih postaj, se pozivljajo, da se oglase pri odboru zaradi ustanovitve taistih. Pojasnila o pristopu itd. daje drage volje odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 8. aprila. Danes se je zopet sešla poslanska zbornica. Prva seja je bila povse mirna. Prezident grof Vetter se je s toplimi besedami spominjal umrlega posl. Horice. Ministrski predsednik Körber je odgovoril na več interpelacij. Med drugim je povedal, da so neosnovane vesti, da je iz Nemčije došlo 200.000 mark za »Proč od Rima« v Avstriji in da so bili iz nemških univerz iztirani inozemski Slovani. Zbornica je potem nadaljevala proračunsko razpravo. Govorilo se je o obrtnem šolstvu. Poročevalec d'Elvert je rekel, da je le začasno ostal poročevalec, ker se njegova stranka glede nadaljnega postopanja še ni odločila.

Dunaj 8. aprila. Štajerski namestnik grof Clary je prišel sem radi celjske zadeve. Včeraj se je v tej zadevi v Gradcu pogajal s posl. Robičem.

Dunaj 8. aprila. Danes so imeli razni klubi seje zastran političnega položaja. Zvečer bodo imeli sejo načelniki nemških klubov. Antisemitje so izdali komuniké, v katerem se izrekajo zoper nameravano nemško obstrukcijo, češ, da so vse nemške stranke pripoznale obstrukcijo kot frivolno sredstvo.

Berolin 8. aprila. »Tagblatt« trdi, da se je v nedeljo zgodil nov atentat na policijskega ravnatelja Trepova v Moskvi in sicer že tretji. Trepov je bil samo lahko ranjen; ustreliti ga je poskusil neki dijak, ki je bil takoj aretiran, a se je vendar ustrelil.

Bruselj 8. aprila. Transvalski zastopnik dr. Leyds je raznim žurnalistom sporočil, da Buri ne sprejmejo miru, če se jim ne zagotovi popolna neodvisnost.

London 8. aprila. V parlamentu je lord Balfour v imenu vlade na neko interpelacijo izjavil, da vlada ne more še dati prav nobenih pojasnil glede mirovnih pogajanj z Buri. Listi tolmačijo to izjavo tako, da vladi sploh še niso došle burske ponudbe.

London 8. aprila. Kitchener poroča, da je angleško vojno sodišče oprostilo burskega zapovednika Krutingerja, ki je bil 16. decembra pri Hanover Roadu ranjen in ujet ter obtožen, da je neke Angleže umoril.

Odprto pismo*)

gosp. **Nandetu Reiniger**, začasnemu učitelju v Dragi.

Ogorčeni nad Vašim dosedanjim predrznim nastopanjem usojamo si postaviti na Vas sledeča vprašanja:

1. Kot začasno nastavljeni učitelj (brez zrelotnega izpita v krščanski nauki) po našem mnenju nimate nikakršne pravice poučevati „Očenaš“ in „Češčeno si Marijo“ v nemškem jeziku; tem manj, ker se te molitve zasebno in javno opravljajo vedno v slovenščini. Otroci so se vedel tega doma norčevali in matere so bile v skrbeh, kako bodo opravljali skupno družinsko molitev, ako bodo otroci nemško molili.

2. Zastavo naša šolska mladina smo si omislili zato, da bi se šolska mladina vdeleževala korporativno procesij in drugih cerkvenih pobožnosti. Zakaj ste letos v nemškem oddelku izjavili otrokom, da se letos velikonočne procesije ne bodo vdeležili z zastavo? Ako ste postavljeni vzgojitelj naše šolske dece, ne bodite namenoma nje izpriditelj. Soba, v kateri je shranjena šolska zastava, je soba za šolska učila, ne pa shramba za Vaša jedila.

3. Zakaj poučujete slovenski oddelak tako malomarno, da dojde skoro vsak dan pritožba starišev? Ako ste nastavljeni kot zapriseženi učitelj, zahtevamo, da se učnih ur pravilno držite in ne puščate Vam izročeni otrok med šolskimi urami samih brez poudka.

O priliki kaj več; za danes smo zadovoljni, da na ta s pričami potrjena vprašanja določno odgovorite.

Draga, dne 2. aprila 1902.

Pavel Turk,

krajni šolski predsednik.

Franc Vesel, Franc Turk,

neimenovani,

odborniki.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (803)

Neslastnost do jedi, pomanjkanje prebavljanja se najhujše odstrani s perijodičnim pitjem **rogaške stotine „Tempelquelle“**. Pri starejših in kroničnih pojavih te vrste naj se dá prednost „**Styrinquelle**“.

Gleichenberški Konstantin, Ema, puščajniški vrelec. Konstantin, podnožni vrelec. Ivanov vrelec rabi kot okrepčevalna pijača.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 4. aprila: Anton Brajar, čevljar, 47 let, sv. Petra cesta št. 53, srčna hiba. — Marija Zupančič, delavčeva vdova, 61 let, Poljanska cesta št. 54, naduha.

Dne 6. aprila: Ivan Svtil, c. kr. višji stavbeni svetnik, 59 let, Bleiweisova cesta št. 5, pljučnica. — Marija Hafner, gostilja, 82 let, Radeckega cesta št. 11, ostarelost.

Dne 7. aprila: Jakob Černe, prisiljenec, 27 let, Poljanski nasip št. 56, naduha.

Meteorologično poročilo.

Vitina nad morjem 206-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
7.	9. zvečer	736.7	3.3	sr. svzhod	jasno	11.8 mm.
7.	7. jutraj	739.0	3.1	sl. vzhod	pol. obl.	
8.	2. popol.	737.9	10.1	ar. vzhod	del. obl.	

Srednja včerašnja temperatura 4.6°, normala: 8.1°.

Dunajska borza

dne 8. aprila 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.50
Skupni državni dolg v srebru	101.30
Avstrijska zlata renta	120.70
Avstrijska kronska renta 4%	99.35
Ogrska zlata renta 4%	119.90
Ogrska kronska renta 4%	97.50
Avstro-ogrski bančne delnice	1600.—
Kreditne delnice	672.50
London vista	240.10
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.35
20 mark	23.48
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	93.30
C. kr. cekini	11.30

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeno oče, oziroma brat, svak in stric, gospod

fleš Bergant

veleposesnik, absolvirani agronom in predsednik kmetijske podružnice v Senčurju

včeraj ob 11. uri ponoči po dolgotrajni bolezni, v 31. letu svoje starosti, previden z zakramenti za umirajočega, mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb dragega ranjega bode v sredo, dne 9. aprila ob 9. uri dopoldne. Sv. maše za dušnico se bodo darovale v župnijski cerkvi v Senčurju in v drugih cerkvah.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Senčurju, dne 7. aprila 1902.

Pavla Bergant, hči. — **Ivana Kuralitroj Bergant**, Marija, Angela, sestre. — **Franc Kuralit**, posestnik, svak.

Vsem veleocenjenim osebam in korporacijam, ki so tako ljubeznivo porabili priliko moje sedemdesetletnice, da so mi tako nad vse častilno izrazili svoje prijateljsko mišljenje in spoštovanje, potem tudi vsem ljubim tovarišem gasilcem od blizu in od daleč, ki so izkazali svoje čislaje in tovariško privrženost na tako veličasten način, izrekam, globoko ganjen in zelo osrečen, tem potom iz vsega srca svojo najlaskrejšo zahvalo. (838)

Z velespoštovanjem

Fran Doberlet.

Ljubljana, dne 8. aprila 1902.

Išče se manjša, stara in dobro vpeljana **trgovina**

s špecerijskim ali kolonijalnim blagom v mestu ali kakem večjem kraju, pod dobrimi pogoji v najem.

Cenjene ponudbe naj se blagovolijo upravnistvu »Slov. Naroda« poslati. (801-2)

PAO Cena 1 K **PAO**

Najmočnejše antiseptično sredstvo.

Okusno, praktično, cenovno.

Ustna voda v podobi praška.

Telef. 7502. **Alojz Lennar** Telef. 7502.

Dunaj, VI/1, Mariahilferstrasse 9.

Dobiti v lekarnah, drogerijah, parfumerijah in trgovinah enake stroke. (769-2)

Hudo se maščuje, ako dame zanemarjajo negovanje polti

ako se malo brigajo za to, kadar si izbirajo sredstva za umivanje ter uporabljajo za svojo toaleto najcenejša in najslabša mila. Svarimo Vas, krasne dame! S slabimi, od sode ostrimi mili se uniči lepota obraza, nežnost polti. Uporabljajte za svojo toaleto **Doeringovo milo s sovo**. To milo, ki je popolnoma brez ostrosti, za to pa jako masno, je, kakor se je izpričalo, najboljšo sredstvo za negovanje polti. Ono ne da samo povsodu lepoto polti, ono jo tudi ohranja. Za 60 vin. se dobiva povsod to izvrstno damsko milo. (706-1)

Anton Bernik

mizarski mojster

Dunajska cesta št. 16 LJUBLJANA Dunajska cesta št. 16

se priporoča (831-1)

v izvrševanje vseh v njegovo stroko spadajočih del

po najnižjih cenah.

Istotam se prodaja po primerni ceni oprava za 2 spalni sobi, nekaj jedilnih miz itd.

Razpis.

Okrožni odbor Velenje razpisuje

službo okrožnega zdravnika

s sedežem v Velenju.

Dohodki od strani dežele in okrožnih občin znašajo 1267 kron; v nadalje pri-skrbuje stalni okrožni zdravnik zdravstveno prakso za okrajne uboge, za kar se njemu od okrajnega odbora šoštanj 400 kron plača.

K nastavi je potreba: 1.) Avstrijsko državljanstvo; 2.) dokaz pravice izvrševati zdravniško prakso; 3.) npravnostno spričevalo; in 4.) znanost obeh deželnih jezikov.

Prošnje s potrebnimi prilogi naj se blagovolijo dopošiljati do 10. maja 1902 naravnost na okrožni odbor Velenje. (835-1)

Josip Kovač l. r. predsednikov namestnik.

Josip Skasa l. r. predsednik.

Naznanilo.

Usojam si cenjenemu p. n. občinstvu naznaniti, da sem

glasovirski salon.

Glasovirji najbolj renomiranih dunajskih tvrdk so v zalogi. Za pla-nina imam poseben oddelk. Prodajam ali v najem dajem tudi cenene nove in obrabljene glasovirje.

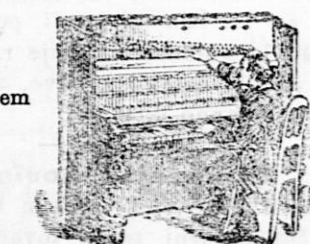
Z velespoštovanjem

(836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

glasovirski salon.

Glasovirji najbolj renomiranih dunajskih tvrdk so v zalogi. Za pla-nina imam poseben oddelk. Prodajam ali v najem dajem tudi cenene nove in obrabljene glasovirje.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin

ubiralec glasovirjev filharmoničnega društva, zapriseženi cenilec c. kr. okraj-nega sodišča v Ljubljani,

Florijanske ulice št. 42.

Z velespoštovanjem (836-1)

Ferdinand Dragatin